

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a este de 2 ani: Mercurea si Sambet'a. Făcea una data pe săptămîna, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fr. v. a. Pentru tieri externe 15 f. pe unu sau său 45 doidieci, or 3 galbini si 3 doidieci mon. sunatâ. Se prenumere la postele c. r. si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 verba puri său mici inserate se ceru 8 cr. Taxa timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fară depunerea acestui pretiu înainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 70.

Brasovu, 2. Octombrie 1861.

Anulu XXIV.

Din 20. Octobre nici unu pasu înainte.

(Urmare din Nr. tr.)

II.

Romanii n'au negată niciodată, ca Transilvania trecuse la casă habsburgico-austriaca său adică la imperatii asia numiti ai Romanilor (pana la 1804) numai pe temeiul dreptului ce avuse mai nînțe corona si respective regele Ungariei la Transilvania, că la o tiéra autonomă, carea si avuse totușeaun'a gubernulu seu si diet'a se separata, care ce e dreptu, pana la an. 1526 tramitea si dens'a la dieta Ungariei pe vaivodii sei, carii dela 1691 incóce luara titula de gubernatori, de candu apoi nici acestia nu mai luara parte la acea dieta. Recunoscemus si atata, ca mai multe decrete si legi eră Transilvaniei comune cu Ungaria, partea inse cea mai mare a potestatii legislative primitore mai vertosu la afacerile din launtru ale Transilvaniei au ramas pe lunga diet'a acesteia, pana candu apoi s'a ruptu cu totulu de catra Ungaria, in care timpu — adica intre anii 1542 si 1691 a statutu său independent, său ca a devenit vasala, anume de doue ori Imperatului Romanilor, si mai indelungat Sultanului, dela care domitorii Transilvaniei se confirmă, carui ei platia unu tributu brecare că unui suzeran (nu saueran) si ei promitea că va fi amica amicilor si nemica nemicilor lui.

Ci se nu ne prea sfundam in istoria mai veche, se remaneam pe lunga istoria secolu 170 anii din urma, pentruca dupa a noastre opinione in acăstă se află explicația evenimentelor timpului de față, din acăstă vomu cunoșce si natura unui unii personale cu Ungaria. —

Dupace Imperatulu Leopoldu I. reportase caterva victorii asupra teritoriului, principale Michaelu Apafi I. si statutile Transilvaniei trimisera la Vien'a pe unulu Pater Dunod cu unu proiectu de tractat decretu, constatoru din 24 puncte, prin carele tiéra voia a se cunoște de vasala, nu că Imperatului Romanilor, ci că unuia, carele era totușoara rege alu Ungariei, pentruca in acelu tractatu se scrie la muritu:

1. Declarabitur, recognoscetur et confirmabitur dependentia Principatus Transilvaniae a regno Hungariae tamquam ejus membra, et principum Transilvaniae a regibus Hungariae tanquam a legitimis regibus et supremis dominis, sine quorum expresso consensu dicti principes nullum poterunt facere cum aliis Potentatibus (sic) tractatum etc. etc.

2. Institutio Principum Transilvaniae fiet in futurum, sicut antiquitus erat solitum ante Turcarum invasionem a solis regibus Hungariae ad libera m Statuum electionem *).

Diet'a Transilvaniei adunata in Alba Iuli'a pe 24. Octubre 1685 compune unu tractatu de supunere, constatoru din 21 puncte, cu care tramite la Vien'a pe patru ardeleni, Ioanu Haller, Sigismundu Pernezi, Mateiu Miles dela Sibiu si Michailu Iozczei. Acelu tractatu se subscrise la Vien'a in 28. Iuniu 1686 prin trei ministrii si generali, Ferd. conte Dietrichstein, Hermanu de Baden, T. A. conte de Strattmanu si de catra cei patru deputati transilvani. Aici insemnamu, ca acestea totușe se facu fara ca ardelenii se intrebe intru nimicu pe palatinulu si pe ceilalți barbati de statu ai Ungariei proprii. In acelu tractatu se dice la: p. 2: Quidquid territorii turcici aut locorum hosti (turcis) eripietur, jure belli sit occupantis; quidquid autem ad Transylvaniam spectare dignoscetur, in ejusdem jurisdictione manutenebitur. —

P. 3. Transsylvania et partibus Hungariae Transylvaniae annexis intra veros suos terminos, Dominus Princeps (Apafi) et Status, eo quo hactenus jure, gaudient et fruantur; declaratque Sacra Caesarea Majestas, se in iis contra jura Domino Principi competentia nec telonia, nec tricesimas, nec praesidia aut fortalitia, invito Principe, erigi curaturam. Idem intelligatur de Debreczino *).

Ci acestu tractatu inca merita prea bine de a se citi intregu,

*) In acestea doue puncte se respica destulu de bine natura de vasala a tierei noastre. Ci cunoscutorii de limb'a latina se binevechișca a citi la Carolus Szász Sylloge Tractatuum, Claudiopoli, 1833 totușe acelle 24 puncte.

pentru că se vedea curatul, cum se intielegea pe atunci conditioanea de vasalu si totușoara autonomia tierei in referinta catra Leopoldu I. că rege alu Ungariei.

Insemnamu aici numai peștră istoria, ca imperatulu astă pretestu de a nu sanctiona tractatul acesta; caușa însă cea secreta la denegarea sanctiunii se pare a fi fostu inca de atunci intrigă neadormita ce lucră spre a delatură de totu pe neputinciosulu principie Apafi si pe siulu seu.

In 27. Octobre 1687 se incheie la Blasius in Transilvania unu altu tractatu lungu intocmitu din 34 puncte cu marele comandantu imperatescu Ducale Carolu de Lotaringia, in care earasi la Cap. II. pp. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 se cercumscrie de ajunsu autonomia tierei noastre si din contra se stravede curatul numai uniunea personala. —

Intramu in a. 1688 candu principale si staturile Transilvaniei trimisutu din nou deputati la marele generalu Ant. Caraffa cu 13 puncte intocmire in diet'a din Fagaras. Esta cum intielege diet'a uniunea si autonomia tierei.

Dupace in declariatuna preliminaria se dice despre Ardealul intre altele: Redit jam ad regem Hungariae, a quo fatorum invidia et ambitionis nonnullorum ausibus segregatum erat etc.; apoi in pp. 1, 2, 3 se respica earasi lamurita drepturile autonomice, intre care este si alegerea de principie: libera maneat penes Transylvanicus Principum electio . . . : et a nemine nisi a sola caesarea et regia Majestate dependeant, ordineque omni loco et tempore Palatino Regni Hungariae praeceant.

Dupa resboiu cu Toköli pretendentalu la corona Ungariei, dupa morțea lui Apafi si in urmarea dietei dela Fagaras tenuete din nou la an. 1691 „Statutile tierei depunu juramentulu omagialu catra imperatulu si regele Leopoldu, carele apoi dupa multe sbuciumuri si ardetenitoru de uscă pastă catu se pote mai multu din autonomia loru, emite abia in 4. Dec. alu aceliasi anu cunoscuta diploma, carea coprinde in sene dreptulu publicu alu tierei si pe carea regele Ungariei este datoru a pune juramentu indata ce s'a in-coronatu.

A sositu acelu timpu, candu fiecare transilvanu trebuie se'si faca unu studiu inadinsu din acea diploma. In decursulu acestui articolu vediuramu, ca pana se ésa unu actu că acela de statu, au trebuitu se tréca si pte ani de negotiatuni diplomatic, intremestecate cu o multime de intrige, dupa care totusi Transilvania remase tiéra autonomă, despre care imperatulu Leopoldu I. dice in p. 3 alu diplomei sale. Approbatas et Compilatas patriae illius leges, Decretum tripartitum Verböczii . . . , constitutiones, jus municipale nationis Saxonicae, in vigore inviolabili permanusa declaramus etc.; — eara la p. se recunosc si mai respicatu dreptulu de alegere, de si punct. 3 coprinde totușe, prin urmare si dreptulu acesta. In pp. 7 et 9 se recunosc eara, ca gubernatorulu tierei coprinde loculu si demnitatea de Vaivodu (Duce) alu tierei si nici nu se dice, ca ar avea se depinda dela gubernulu Ungariei, ci numai dela persóna regelui, pe care'lui si reprezinta in tiéra, precum o reprezinta si Banulu in Croati'a. Eara simbolulu uniunii personale.

Cumca ungurii transilvani s'au aparatu pe atunci din totușe puterile de o alta uniune mai strinsa cu Ungaria si ca ei nu au voitul nici de cum a contopi acestu Principatu in Ungaria, se cunoște si mai invederatu din cele doua instructiuni date protonotariului Petru Alvinczy de catra gubernu si de cele trei natiuni in timpulu misiunii lui la Vien'a pe la 21. Iuliu 1692, adica la siese luni dupa esirea diplomei; pentruca in instructiunea art. I. la p. 7 sta scrisu asa: A' magyar nagy rendeketis, ugymint: Palatinus Battyáni, Zitsi Judex Curiae ha ott lészen (adica déca voru si in Vien'a), ugy az pap Uralat, levelünk mellett illendő becsülettel köszöntse, és hogy ehez az hazához mint magok vérekhez való szereteteket fenn tartásak kérje, de in meritibus negotiis ne fáraszsa, sőt ha magokat ingerálni akarnák is, kivált olyan formában, hogy Erdélynek vagy az Palatinatus, vagy Judicatus Curiae, vagy magyar Cancellariátol légyen függése vagy csak quoquomodo való incorporálata-sa-is, azt igen tartoztasa és

*) Pe atunci domnia Principelui Transilvani-i se intindea pana la Debrecinu si pana in Maramurasiu.

tellyes tehetségivel megelőzze sat. sat. — In Nr. 9 i se demanda lui Alvinczi, că se'si puna piciorulu in pragu si se stórca reineorporarea cu Ardealulu a comitatelor, care se numescu Partes. In p. 11 i se recomanda se apere, că nu cumva se se denumésca magnati din Ungaria de membrii ai inaltului tribunalu transilvanu. In p. 19 Alvinczi mai e insarcinatul a face oricum va sci, că se mérga pe catu se pôte mai puçine apelatiuni la regele, eara motivarea acestei insarcinari este fôrte curioasa si naiva : És hiszem magunknak használ az az importuna sollicitatioknak és temeraria appellatioknak praecludálässa, melyet soha bizony az Felséges Udvár nem gyöz, az mi neimünk nyughatatlan természetihez képest.

In instructiunea despre cancelaria dela curte i se cere lui Alvinczi, că nicidecum se nu se invoiésca la incorporarea aceleia cu cancelari'a Ungariei: „Ne cancellaria Transsilvanica ab Hungarica dependeat, neque illi ullo modo immisceatur, sive per subordinatio- nem sive coordinationem.” — Intru adeveru ce tare se ape- ră ungurii transilvani si cu ei sasii alaturea pana si de umbr'a uniunii reale său adică a unei fusiuni cu Ungari'a! —

Prin articulii novelari din a. 1744 si din 1791 uniuniei personale i s'a datu o definitiune im' prospetata ceea ce se vede mai vertosu din artic. VI dela 1791 , . hinc vi harum legum et tractatum, tam sua sacratissima Majestas, quam securuti ejusdem ex Augusta Domo Austriaca Successores, qua legitimi Reges Hungariae Transilvaniam tanquam ad sacram Regni Hungariae Coronam pertinen- tem eodem cum Hungaria imperii et successonis jure tenebunt, et ve- lut propriam habentem constitutionem, nullique alteri Regno subje- ctam, juxta proprias leges at Constitutiones legitime confirmatas, non vero ad normam aliarum provinciarum haereditariarum gubernabunt. etc. etc.

Eata uniune personala si totuodata autonomia respicatu definita ; candu din contra despre o uniune reala nu este nici o urma in legi. Adeverat ca pe la 1790—1 s'aflau astfel unii carii au adus pe tapetul si planulu oresicarei uniunii mai strinse cu Ungaria ; ci gubernul si diet'a le taisera totu curagiulu cu aceea, ca au midilocitu la curte, ca cancelariei transilvane de curte incorporata pe cale despotica sub Imperatulu Iosifu II. se se restaure indata separanduse cu totulu de a Ungarici. Se scie earasi, ca partit'á anti-austriaca se incercase in anii 1842—3 si 1847 a induplecá pe diet'a Ardealului ca se voteze o alta uniune cu Ungaria, definita catu se potea mai intunecosu ; ci maioriitatea precumpanitoré a dietei incheié in a. 1847 cumca despre o uniune mai strinsa cu Ungaria va potea si vorba numai atunci, candu Ungaria ar' face din parte'si cunoscute conditiunile unei asemenea uniuni. (Vedi protocolulu dietei din lun'a Octobre 1814). Eata astia ceva mai sémana a si condusu de ómeni cu creerii sanatosi. —

(Vá u rmá.)

O fugitiva aruncatura de ochiu asupra starei materiale si intelectuale a celoru si e se comune Branene.

Бранзълъ нъ департаменте де конфініюе Принціпателоръ романе: „Романия ши Молдавия“, кам 5 тиile енглезе де орашълъ комерциалъ Къмпълъгъ ши 3 тиile de Четатеа Брашовълъ, е ашевъзатъ дън мапеълъ басинъ чедъ формътъзъ тънълъ „Бъчечълъ ши Ілтера Краиълъ късънъ пътъръ де локътъри de 10 mil. —

Ачестѣ локѣ тѣптосѣ с'а Фѣкѣтѣ кипрскѣтѣ аштѣ романе де
динкоше ши де динколо де Карпашъ маі тѣлатѣ, ка впѣ пнпкѣ де
компактнѣчнѣ аль Трапсілваніе къ цериле соропл съсѣ арѣтате;
дап' пептрѣ тімпвѣл де фадъ а ажкнсѣ din фаталітате, ка се зикѣ
аша, се фіѣ вѣтатѣ маі къ тотвлѣ человѣчнлї фраці аі сеі din
зпгієріе депѣртате але ачестѣ таре Принчіпатѣ. —

Е онъ цинстѣ рѣдикатѣ, сътѣпятѣ ѣп таре парте ачі кз о
твадціе de дѣлорѣ ші колпіче ѣпверзіе, кар' акѣт, ка ші ма
nainte, не рекищѣ ѣп вівъ теторіѣ тімпї чеі гравї, тімпї пер-
секціоніорѣ ші інімльріорѣ крдеде, че сферіорѣ тошї ші пъ-
рингї поштрї din партеа інімічіорѣ лорѣ, карій съпт астъзї ші
аі поштрї; колья пъдгрі имене кз арборі секкларі, че се пердѣ
ѣп бспедї тванді таіестоші аі векіорѣ Карпаті; dinkолеа зечі
де вѣлі романтиче дестялѣ de атръгътore пептре вісітаторії сеі
ші ѣп fine ржвлеце шерпніндe, ісвбре кристаліе, каре ѣп твр-
тврьлѣ лорѣ дылче квргъндѣ dela niedeоталблѣ шенціонаціорѣ
тванді Бучечівѣ ші Платра Краівлї, ыдѣ ѣп dиверсе дірепчні а-
честе локрѣ стѣпкобе, дындыле бре кут о фертлітате твадцті-
тore атътѣ пріп апа чеа грасъ, че о спаль ѣп тімпвлѣ тѣтпен
ши прітъвереі де пріп шедвріе ѣмбрбсе, кѣтѣ ші пріп солваці-
неа піетрелорѣ въросе че съпт ѣп аванданцъ. —

Локвіторій ачесторѣ зече комуне романе, тоді de ачелаші съпце ші ачеіаші релігіоне, фъръ челѣ таі шікѣ амстекѣ къ чедалте паціоні але цереі, с'аѣ окспатѣ дѣла пріма лорѣ ашезаре ли ачесте локві пънъ не да апраѣ 1800 ескласівѣ къ економія

вітелорѣ de тѣтъ спечіа, dap' mai вѣртосѣ кѣ ферітвѣлѣ ші дї
парте кѣ квартра пошілорѣ, інвітадї фїндѣ да ачесте рѣштврі ко-
щерчіале de атъта валбрѣ de кіарѣ патвра локврілорѣ шпнтбсе ші
плїн de дѣлспѣ, unde mai тогїдезна опедоминѣ пъшпеле челе
mai грасе ші mai бзпе. —

Кът тъто ачестеа състеle de търте de ol, ергелюе de ка
ші чврделе de вите корпкте, каре дп къмтеа лорѣ de днфлоріеp
не зжорѣ ажкпдеаѣ да діфѣ de 350,000 капетe, днчепрѣ щі
еле, ка верѣчо алтѣ лвкрг, съ се днтицинеze din че дп че mal
таре, кооперѣндѣ да а лорѣ рзіпѣ не de о парте totala deck-
рациаре din пъгптрѣ ші ліпсіреа апъсътѣроа а брацолорѣ черкте да
пъсторїре din касса рекрѣтърілорѣ дп арматъ, не de алтѣ зовр-
нареа первшінатъ а челорѣ mal сакре дрептѣri de проприетате de
кътѣрѣ бспедїi din спателе касеi; mal дп коло рѣдикареа прец-
дѣ de пъгпнатѣ дп цериле вечине, ба ші алте твлте пеажкпсърї
греie, каре рѣтѣпѣ la матгра днцеленіпцъ а пъблікѣлї скрѣтъ-
торїв. —

Ко апчореа економії де віте, каре пъпъ аічі пз нымай импінія тóтє лінселе ші черіцеле днтрепрінзъторіюв din сасч атінселе комюне Брънене, чі тотѣ вна датъ dedea ші вно присосч импортантъ пентръ пегоцк къ церіле din мъвптрвлъ ші афаръ але топархії, ыртъ неапъратъ пентръ фпфортунації моквіторі, ка се джші кактє віндекареа ръзлії de каре форте ераѣ къпріпші, дн кълтівареа пътъптулії. —

Аша еі се апъкаръ де агрікваторъ къ тóтъ енергія ші се-
риоситета імперіосъ а тімпвлі; етърпіръ атъта пъдхрі къ арборі
секвларі че пъть аічі ле сервіаð де сквтъ контра віфорілорð по-
домеріте атътъ ұп парте, кътъ ші тэртмелорð ұп үенере; квръ-
ціръ петреле ші фрънтыреле де отжпчі де пріп вълі, шеօврі, dé-
ларі ші ліvezі пріп потереа браделорð լорð ерквлане. Къ плагірі,
сепе ші алте інстрименте де агропоміз ұпченіръ се трапофор-
те сриаєвріле стъпчіле, гропіле съле астапе, ба кіарð ші ависеле
челе марі ұп кътпіші ші гръдинъ естінсе къ помі фрънтифері де о
верзіре оспіталь, ажатъндыме апоі ұп фертілітате къ сквлаð гъноіг-
ажі продасъ де вітеде че ле май рътасеръ. —

Нъмаі чіпе п'а къпооктѣ комплеле ачестеа дпайте къ 30
рѣш 40 anї, віоітъндѣлѣ аквт ші вѣзъндѣ ачесте локврї, одатъ
локвіцъ апіталелорѣ събатече, трансфоршате дп арѣтре съть-
нате къ фрѣпеле церੋ, грѣдинелѣ челе mapl dіn візъвлѣ касе-
дорѣ, къ същна маі тѣлѣтѣ спорѣ пъдърічі деکтѣ грѣдинелорѣ дѣ
пріп алте ціпѣтврї; нъмаі ачела пъ се ва сішнї схрпінсъ ла ad-
"mіrarea lорѣ; нъмаі чіпе п'а азгітѣ de пегодзлѣ de віте, шілѣ,
ерънзетврї, лѣпъ ші пѣмѣ de totѣ цензлѣ, чѣлѣ Фѣкврѣ ачесті
локвіторї къ Брашоввлѣ ші алте ораше маі denъртате; нъмаі чіпе
пъ къпобште престе ачестеа патвра локврілорѣ d'о клітв рече ші
грезѣтъдїе че се опзпѣ агрікваторзлї дп ціпѣтврї піетрбсе; нъ-
маі ачела пъ ва потѣ ждекъ дп копштінца Ѣпішн сале neadор-
шита актівітате ші dівѣчія несппсъ а поплвлѣ романѣ de аічї,
каре сінгврѣ пріп снірітвѣ ші талентвлѣ съѣ дппѣсктѣ а продѣсѣ
тоте ачестеа, Фѣрѣ се фі авѣтѣ ші елѣ, ка алтеле къпощтінде
преваліїде de теорія ші дракса агрікваторзрї. —

превалізіє не теорія ші зважа агрікультура. —
Ко тóте ачеостеа ка агрікультура се поťь тъкарк свалін чеде
таї імперіосе черіндзе ші пеchesітъді але півгарівлі, се череа пеа-
пъратѣ віте пітєрбосе, ка се продвкъ гноівлѣ, перввлѣ прінчіпалѣ
ла фундрецинереа Фертилітъдеї пътъпівлї дп локвр аша тъптосе,
кът сэпт але Бранблї; dap' фіндѣ къ din zi че терце вітеле се
діппілінезъ, гръдінеle odipібръ форте філорітбрø дпчепа a dic-
пърѣ, не маї кътвндѣ nimir de еле; вртмезъ некондішонатѣ, ка
агрікультура, дп локѣ d'a прогреса ші проспера, се скадѣ фи-
трупнѣ modѣ пенеде пъпъ да о nіmічіре тоталь. —

Апої квіткъ агріквалтвра мерце опре декъдере, о потемъ днцелене ші bedé прea віпвітш din кіарð фапте агтептіче, пзмай се пз прецетътш а асемéна крештереа ексорвітаптъ а пзтерж-лі de касе ші локзіторі кз 20 de aní днainte, кз епортъ dec-крештере de атвічі пеpъ астъzI, ші ка се пе конвінцетш ші маl біnе decспre ачеста днппгшіpare днгріжіtбрe пептв війторіv, се арвікътш пзмай окіl дn рефістреlе комvнale de контрівзізне ші аколо вомъ bedé „комедій,“ вомъ bedé квратш, къте суте de фамілії Брънене ші аз пърсітш каселе, аз dicпpвrtsh din ветреле стръвне, етігрvndsh пептв тоiвdeasna дn Moldo-Pomзnіa ші ітперівлш deceptsh алв Тврчіe; зnde din ómeni лібері кз про-прієтате de касе ші пышптш, квіт өраш eі дn ватра пъріпцéскъ, devinsh склавіl фапатісмвлі чокоіескъ ші грекъ, terendwsh партеа рествлш зімелорш амате, ка слвці по ла пзтредвлш боеріv, парте рътъческъ пріп цérъ ка чершіторі віedvindsh сув черівлш ліберш днтрe піскvтвріlе веніnóсе але іncектелорш de нопте ші zi, фърь се маl ажнпгъ ла вр'o ставілтате тъкарð ла бра de пре-хртъ. —

Тóте ачесте емігрýрі ны фýръ вр'о какъ ыпеккыннатъ ле чéркъ ротанылъ! —

(Ba 8pm.)

Конфліктъ юз літбістікъ!! Капте Е. Са Даі губернаторъ гр. Міко ші Л. М- К. гр. Монтенево, командантъ цепе-
ралъ алъ трэпелоръ din Apdealъ.

„Oest. Ztg.“ пъзлікъ decspre ачестъ конфліктъ зратъбреле: „Гъбернаторълъ гр. Міко, фъръ de a фі дндрептъцітъ пріп врео деце, а днтродвсѣ пріп тотъ локалъ дн комерчіялъ оғічіалъ літва mariapъ, пеъзндъ афаръ пічі пе komanda шілітаръ. Ценералъ komandantъ Л. М. К. гр. Монгеноово нз врѣ а пріті асеменеа адресъръ дн патерна інстркціонлоръ сале, чі ле ретрътісъ, пофтіндъ пе гъбернъ, ка ачеста съ сеадресеъ кътъръ елъ дн літва церманъ; дисъ пејтаплініндію пофта, фѣ дн зратъ сілітъ а съ ръга de алте авісъръ din свсѣ. Mandatълъ днппертеокъ венітъ дн зратъ ачеста кътъръ гъбернаторълъ, ка съ скріе цертьпеште кътъръ komanda шілітаръ днкъ нз фѣ днмлінітъ ші komandantele шілі-трапіе ретрътідъндъ пекрматъ потеле шігіаре але гъберніалъ дндерътъ се афлъ сілітъ de поъ а фаче свсѣ арътаре ш'а'ші чере опріжію. Акътъ фѣ Miko de поъ днсьрчинатъ deадрентълъ пріп-гр'о скріопе de тънь а Mai. Сале пе лъпгъ арътареа пепльче-реі пептъръ пеаскытаре, ка днпъ кътъ с'а' opdinatъ съ се тръ-нітъ потеле гъберніале ла komanda шілітаръ дн літва церманъ. Пр. Miko емісъ дн зратъ ачестора потеле сале пе о жътътате зигзреште, пе алта цертьпеште. Ценералълъ komandantъ днсьр-чрезъ, къ ва фаче дествлъ авісъреі днтирътешті къ ачеса, къ ал-тътітъ тествлъ шігіаръ алъ потеі ші л'а тръшісъ дндерътълъ лв. Miko къ ачелъ adasъ, къ лв' і е de ажъпсъ тествлъ церманъ, че ві ла редінѣтъ!“ — Апроносъ лвта пептъръ літвъ! „K. Z.“ днтр'упдъ №. de съпътъпіле трекъто ворbindъ decspre конфлікtele літбіс-їчо din скавпвлъ Сібійлъ ші тачіте decspre рефесареа скріопи-юръ цермане din партеа впорѣ комане романе съ лъзда фортъ афаръ de скавпвлъ Сібійлъ пекърі днтре саші нз съ афлъ асеменеа лъпто пептъръ літвъ. — Съ ос апесо пътai къ енергіе индулеръ Длоръ, дн direкціонеа апкать, — къ пефтпрогівіндъсъ отвпеле вор'рєші варъ къ днтродвчереа літвей цермане ші та-іаре ші пріп комвпітълъ дн тóте челеа оғічібсе. —

Амък пълнократък атътеса протоколе дела комитетъш, да каре честеса съ леѓъ къ жърътвите, къ пъл воръкъ маи прити фиксирисе и пр'алъ лимбъ декътъ фу чеа рошанъ, ши din комитата Зърпешти.

Бранзълъ, Съчеле? шча. Днълъ Зърпешти, пълъ къндъ пъл притие нацистратъ администрация din тъпа абсолютистълоръ иши пълпътъ рео къцъва пічорълъ фу прагъ къ сатъ къ тотъ ши пъл воръкъ піч а кътъ а пр'ти корупчи цертапе, чи де трътисеръ тотъ днълъ-ълътъ; фу зрътъ девеніръ а 'ши веде лимба респектатъ din партеа фічіолатълъ черкълъ ч. р. къ тъте, къ шефълъ днъкъ ера сасъ 'отъ аша съ футъпълъ ши въ Бранзълъ . . . Натриоції ъпсъ сашъ къндъ администръчнна о мъаръ варъш пе днълръгълъ ши фіндакъ връшъ афмаръ сате изотилъ трътитъ пълъ астъзълъ тотъ порупчи пеин-шти да сателъ къратъ рошанешти, ши попорълъ въ фрътъ indig-атъ. Оаре чине въ течепателе лимбълъ рошъне пе аколо, каре тогдъ ътъвеште пе попорълъ чеълъ атътъ indigratъ пеинтъ ачеста, ка отъ ялъ аштепте, се — маи ашъне къвса лимбистикъ? ажъ пъл веде ачела бъ дрептълъ de егалитате пъл съ черея дела піше, чи се екоорчъзъ пълтереа леце? Че зічедъ Домпілоръ да ляптеле de сасъ лимб-стиче?!! Декъ гр. Міко пъл аскълъ de фунпърлатълъ фу фавброреа тбълъ сале, въвъ че ві съ каде а фаче фу пълтереа егале! фу-рептъції еспресе пріп днълпома din 20. Октомбрю? декътъ каре пкъ тотъ пъл маи авемълъ леце облегътъре! Нъ bindeci ин-зресселе попорълъ ши totdeodатъ але пъцівнай ретръгъндъвтъ эла лимта констітюціональ пе фауъ ши пе калеа леце, ка съ п-деокедъ фунпътъа пъцівнай, каре претінде вънъ фроптълъ ши пар-къларълъ ши цепералъ фауъ къ чеъл че се функордъ а резмъ вікто-ошъ съпрематісъторі ажъ лимбълъ ши пъціоналъ гъцеи постре. Съ до-идескъ фіекаре комитате тареа с'а допинълъ de а 'и съ рес-екта лимба пріп протоколъ, съ о погізіче ши факъ къпоскътъ а-їста ши офічіолатълоръ, гъбернълъ ши пълъ ла Маiestате, черкъндъ-рѣбіція контрапрілоръ, каре пъл респектеъзъ егала фундрептъції и фішъ сігврі, къ тотъ ляптеа въ вареспекта, пе къмъ din контрі-воръкъ decapеуви ши трабандълъ, — къ пъл въ штіці апъра фрептълъ э егаль фундрептъція констітюціональ че фауъ къ същце рече и консіїпцъ de дрептъ, консіїпцъ de егаль фундрептъція, кон-піодъ de cine ши de лецеа констітюціональ егалистъре. Р.

Дела Клајж ѕе реопындиրъ штіре фелібріле decupe десба-
эріле авѣте дп казса ретрътіереі үнен репрезентациії дп кон-
ра үніверситеті dietetі дп Ardealѣ. „И. Напло“ скріе, къ 3 зілә үн-
івръ десбатеріле респектіве дп губерніі ші dintre 12 копейдіар
зупрѣ се декіярапъ дп контра, еаръ 5 іші 2 оаші ші 3 ро-
іані пентръ цютилагареа рескріптіал; къ Andreeanuѣ ар' Ф
пчепутѣ dicskisіна ші къ тóте къ реконструкціи, къ Фадъ къ лециал
in 1848 е непосібіль үніверса dietetі, тотгши пентръ стареа дп-
ордатъ а націоналітъціорѣ стете ка съ се протылажеа рескріп-
тіал; еаръ Konradѣ Штюдѣ претинсе протылажеа пе басеа di-
жомеі диперетешті din 20. Окт. Ачёстъ штіре се mai ректіфікѣ

къ ачеса, къ Е. Са D. епіск. Dr. Xainald а днчепатѣ dictioсiенеа ші днпъ елѣ коне. Шраіберѣ ші къ епіск. Xainald ші гр. Miko аз статѣ таі таре пептре пелегалітатеа ынѣ diete. Еаръ Konpadѣ Штадѣ о zice веpde, къ п'авешъ а алеңе декътѣ днпtre diuломъ ші аансолатістѣ. Акен „S. B.“ таі adazhe, къ пелъпгъ репресен-тациене таіорітъції аз таі мерсѣ дн сэсѣ ші вотвлѣ сепаратѣ, ынѣлѣ съсеекѣ ші алтѣлѣ ротъпескѣ. Амѣ dopi а шті вотвлѣ се-паратѣ ротъпескѣ. Къчі падіенеа черѣ діетъ, черѣ фпартіквлареа падіенеа днпtre прописъчкілѣ рецие пріто локо ші дѣкѣ вотвлѣ сепаратѣ п'ар апъра ачеста dopiенъ а падіене, атзпчі nol a'am decanroba, пректѣ ші орче стрѣттаре дн lecea de aleшere, каре neap фпгвста репресентъчкіенеа національ. „Fortschritt“ не опе-рие, къ пъреріе indibiduale але DDлорѣ ар' фі фостѣ дн контра diuломei din 20. Окт.

„Корупк“ din фѣптьпъ секзръ скріе, къ ресицпсклѣ да решѣтъръчпе а сосітѣ да гѣберпѣ, каре ое ші провокъ дп елѣ, ка съ трѣтітъ дп сасѣ консешнъчніе офіциаліорѣ (регалішти.) Дела Biena стрѣбѣтъ штіреа, къ термінѣвѣ діетѣ са предизпітѣ дп 25. Ноемвре.

Дела Алва Ісліа ни се фаче къпоскътѣ, къ дн 17 се възпѣл Аїсдѣ adspare de комитетѣ спре а се алеце официалѣ де комитатѣ ши де жъдецълѣ зъбарялѣ.

Ли дистріктъ Кюорлъ се pine адспаре үенералъ де комитетъ ли 23. Окт.

Унгарія. Август. Локвіїнда а провокатѣ пе комітатѣ, ка
съші ретрагъ дечісівпіе сале дп казса літбеі офіciale, къ алтѣ-
феліз нѣ се ворѣ пыте днквнцібра діспвсьчпіе таі стрікте. Че
аѣ фолосітѣ актъ телеграмме ші чедереа de озѣй ла пасвль
ачелѣ отърітѣ алѣ комітатамъ? Че ворѣ зіче апъръторії чеі чер-
вікоші de автономія комітателорѣ дп тогъ тагіаріміа? Оаре
Май. Са днпператълѣ по ва апера ачестъ дечіоієне а комітатамъ,
фѣкътъ пептръ гарантареа літбеі ші а націоналітъї ші нѣ din
алтѣ скопѣ? —

Штіріле респіндите де спре ашъпареа рекратаіспеі ші а сіліде а се скоте коптрівзіпсеа пріп оғіналіл де комітатѣ озпіт скорнітірі; жәделе кіріеі гр. Апоні фістъ дұмбы кіт төтбадіпсөлді, ка се ағле ыпш еківалентѣ де таксъ пелтіріа ръдікареа тімберліші ші а монополылі де тъбакъ, чееса че дұкъ в аякъа провлематікъ.

Ли комітатылъ Агадзьї а социтѣ реекріптулъ деоффіційдърії
комісіонелъ ли 12 ші комісаріялъ р. de Хофбазеръ ва Iса adminis-
траціонна комітатылъ. Преоділ ротъні din ком. Агадз аратъ о
енергії пріп сімдълъ патріотікъ націоналъ, къ каре се дикордъ
а'ші асекъра стімарен літъні ротъніе пріп комісіе ші сколі. —

Кроація. Adresa dietei кроаділоръ с'а предатѣ прін деп-
татія діеталь, стътъбрѣ din бар. Касланѣ ші Фрід. Кроліевіч 4п
9. Окт. ла 11 бре 4п пресенція шефълъ дікастеріалъ кроатікъ
de крте Ioane Mazzapanikъ ші а пр. адістантъ імпер. к. Крепеві-
де. Бар. Касланѣ 4пш літва кроатъ кважитълъ de предатѣ,
4п каре зіче, къ кпринсълъ adresaei дзюз дрентълъ лоръ історікъ
Антентіатъ е тагбра допінцъ а попорълъ кроато славонъ.

Мai. Са ръспункce фп лішба цершанъ: „Ещ воіз жждека кз матерітате асвра dopінцелоръ че ті де дескоперіці фп пытеле dietei кроате-скіавоне ші кѣтѣ шай квръндѣ фі воі трътіе рес-піпсевід.“ Ші с'а dimicѣ депатъччнеа кз квінте вінеовоітіріе. Не вомѣл пріорче ші да квріпсевід adpecel лоръ.

Biéna, 12. Октомвре. Mai. Са ч. р. апостолікъ а кълътъ-
рите ері ла Корфъ ла Mai. Са днпърътъса, зnde а сооітъ дн 13.
афъндъ пе дната сооіе съпътъсъ. Каска dietol трансізвзне се
десвате къ деамъпътъкъ ла кърте министеріе ші dietъ тогъ каэтъ се
фіь каш с'а кроітъ. —

Cronica esterna.

ПРИЧІПАТЕЛЕ 8NITE. Бъкрешті. Есте таі тълтѣ тімпѣ
де Чесарѣ Боліакѣ а авпцатѣ пъблікареа вънѣ таблоѣ археолоцікѣ,
прівіторіѣ ла історія Dako-Romanie. Ачестѣ таблоѣ а ешітѣ зілеле
ачестеа де съпт преселе літографіче. Есте de о търіте de маі
біне d'энѣ тетрѣ ла пітіе ші d'апроане въ тетрѣ дръздіе; акъ-
ратеда ла кръзі ші дрътересантѣе обіектѣ археолоціче че въорінде
фаче din тр'інсълѣ вна din онеріле челе таі дръпортандї че с'аѣ
пъблікатѣ пъпъ акът, пъ дн Романія, dap in Европа дрътраезъ.
D. Чесарѣ Боліакѣ, каре есте тетрѣ алѣ таі тълторѣ сочієтъдї
дръвъдате din Европа ші ші'a атрасѣ ла зделе таі тълторѣ пъблі-
чіштѣ европиені пентрѣ сервідіе че алѣ adacѣ prin deckoperіре
сале штипцифічѣ, ла креазъ таі біне de дозевечѣ ші чине de алѣ ла
о таре онерѣ асзпра історіе археолоціче а провіцелорѣ Daciei
din тімпѣлѣ челѣ таі векіѣ пъпъ дн зілеле поастре; о парте din
Франція ла крърілорѣ селе d'атъдіа алѣ віне de'o пресіпъ астъзі
пъблікалѣ ротъпѣ. Ачестѣ таблоѣ предѣктѣ алѣ тълторѣ къльторіе
пентрѣ къѣтареа топетелорѣ ші алторѣ топчименте історіче, ко-
нрінде! Портрѣлѣ, археол., дръпіндеріе ші сакріфічіе да чіе,

monetale Daciei și superioare și dinperioape, monetale dințările români și monete băsantine atințătoare de Dacia, monete ale împăratului romano-bălgară, și fine monete ale domnitorilor români, printre care sunt de ținsepnat și ale lui Mircea, Mihal Bîzează, Konstantin Basarab, Stefan Chel Mare și alii; toate acestea în esență rămân în trezorul său. A mai vorbi de importanța unei acsemenei laicări este de prisos, credem că fiind cără românează ceea ce spune de interesante este peșterea cunoștința istoriei și a avut acsemenea tablă. Ministerul său încărcă săptămâni pînă din Băkreshi și să aibă de la o parte de ecumenie și episcopie a cicoalelor și încearcă săptămâni pînă zîrpală peșterea cicoalelor a vrea o patruzechi de ecumenie spre a se desfășura și totuște cicoalele din România. Autorul său a preparat dezașă și a dezvăluit tablă, pe cără și săptămâni pînă președintele săndătă che desfășură așteptă dîntășit și va da tîrloachele nechiarie peșterea așteptă. Săptămâni dapă, și printre interesante săptămâni său și așteptă la o acsemenea laicări. Înverză Moldovenei să imita ecumenie chelădin Cărea românească, spre a încărau și da săptămâni avândă cîltărăi săptămâni aici pînă săptămâni la noi. —

Romană.

Reșia încăpere a acasă deconspicătă trezoră. Se săptămâni căla Petereștegră săpătă și tîrloarei serioase, cără avătă de casă împărată și comunitățile cîrtă Varșavă. Palatul și împăratescă de eparhie și acediașă de revoluționari, cără, deși că se zice, proclamația Moscova de capitală împărată și Petereștegră de portă lăboră. Înverzătatea din Petereștegră se încăpătă, și împărată încăpătă că democrație și măsuri de născătă la cărătorul și pînă înverzătă; se prinsă săptămâni inițiale săptămâni împărată. Împărată și săpătă reșeptă dia călătorie. Democrație și săpătă împărată călătorie. —

Totuște primă săptămâni călătorie, cără și tîrloarei Polonia se deosebă stărea marțială și din Varșavă măslăuă căpătă cortării prin peșteră. Polonia și se măslăuă deosebă deosebă că reșeptă răstăcăpătă regată și lăboră. —

Din Măptenergră împărată tîrloarei și 12/10 și omorîră 15 măptenergră și mătărată ne mai săpătă. Prințul Nikolaș ceră la comisieșe europeană căsătăfăche.

Din Italia se măsătă emigranții căre a erătătă cărtă Dalmatia, și Koștătă desfășură chețorălă și împărată orătă pînă pînă nemătătăre și perîkălăose peșterea Bulgară. Găriștălă a eșită din Capri, se crede că la Cenă, și că se apărată kontinuașă că casă română nașă. Găriștă. Chișinău recență și din Neapole la lață ușă. Lămarșora frățește găriștă.

Cetatea de Băta 11. Octombrie.

Tienenduse în 7. a. c. adunarea comitetului comitatensu, Romanii, și protestarea serbatorește în cuntra Comitetului în diu'a de 24. și 25. Aprilie a. c. ne fiind alesă pre baza egalei indereptării; totuși ingrijiați de venitoriu lor nu se retrăsă de în comitetu, ci totu de a una precum și acum luara parte și tienura loptă cu barbatia, cu toate că la unușu facia cu magiarii erau numai „rari nantes in gurgite vasto”.

Deschidienduse adunarea pre la 10 ore prein Dóm. comite firesce numai în limbă magiară, D. prof. J. Stoianu și ceră numai de catu cuventu, că se pretindă deschiderea adunarei și în limbă romana pentru că prein acăstă se vedea, că nu-ni-se respectă limbă nece amesuratu conclusului din 25. Aprilie, de-si pentru noi, cării facemă maioritatea în comitat, eră fără rusinatoriu, inse nu-i se dede, de orace nu fără membrulu comitetului.

Dupa cetirea unor ordinatiuni se sculă Dn. prof. Al. Blasianu fiindu membru alu comitetului și-si exprimă parerea de reu, pentru ce adunarea nu se deschise și în limbă romana, și aducându pre tapetu caușă limbei, pretinse egalitate perfectă, adica: și limbă romana se fia în toata oficiala în toate afacerile comitatului, că cea magiară și protocolulu autenticu; atunci se sculă Gál János și dise: că densulu a provocat pre Dn. notariu V. Moldovanu se cetește protocolulu și romanesce, inse nu se au dusu toate și romanesce, la care respunse D. V. Moldovanu, că densulu singuru nu le potu face toate „inse mai nece că se află pana acuma de lipsă a se duce toate protocoile și în limbă romana, mai alesu celu judiciale, de ora ce ar' fi fostu lucru fără scopu, și ostenă desideră, ne avendu protocolulu nece una valoare, și facă obiectiunea acăstă: că ore care protocolu e autenticu? acela care'lu scotu eu? dise: Dn. V. Moldovanu din actele oficiile au acela care'lu duce D. notariu magiaru scriindu ce-i sioptescu la

urechia, au traduce reu necunoscutu limbă, la care nimeniu nu potu respondă nece unulu dintre fratii magiari.

Intru acestea redică cuventu m. on. D. v. com. losifu Siulutiu, și apară cu barbatia egalitatea limbei, și pretinse anularea punctului acestu din protocolulu din 25. Aprilie, unde se dice apriatu, că corespondințele și relațiile oficiile între oficiali, se fia numai în limbă magiară, sprinținit fiindu de m. o. D. V. Moldovanu, Al. Darabantu și alii romani. — Acum redică cuventu D. subjude T. Ladoi și în o cuventare scurta în limbă magiară atacă pre D. Moldovanu și dise: că nu e dreptu, că relațiile oficiile s'au primit numai ungurește, de ora ce elu le facuse romanesce și nu-i se reieptă nece un'a, Dnulu Moldovanu'lu frâne dicundu, că acăstă a fostu numai gratia de se primisera, inse legea a opită. —

Dupa o dispută infocată aparanduse motiunea D. prof. Blasianu, încă și de D. advocatu Szilági cu unu tonu și franchetă acurată alocatoră, fiindu și D. Gál János de opinionea acăstă se a couchis, că de acum înainte toate trei limbele se fia un'a că și altă oficiile și protocoile autentice*).

Precandu acestea se intemplara se scula D. v. n. F. sasu, și dise: deca toate 3 limbele s'au primit de oficiile, se multumesc de postu, dar' nu-i se primi multumirea. O! ce estremitate, romanii se luptă pentru limbă, ba o castigă inca și pentru sasi, și eli se lepăda de ea. —

Cu acestea se dechiară adunarea de inclusă, după adunare dăde II. D. com. suprem. prandiu, la care fura de față și dintre romani mulți, unde după datina se redică mai multe toaste, precum pentru înfrățirea nationalitatilor etc.

In diu'a urmată D. c. s. autentica protocolulu scl.

Unu romanu. —

Rațiocinile

Fondării peșteră a judecătării ierarhilor pașnepri dela akademia din Cibăi ne lauă Iași:

Săptămâni din lauă trezoră 197 fr. 45 kr.

Din decesele lauăi așătărată prin Ct. D. Olteanu 15 galbeni și 4 dozezecheră din monetă săpătă, cără iată oferită și anume: D. G. M. Fontanini 3 galbeni. Ioane Față, profesoră 3 galbeni. Alexe Pazu 2 galbeni. C. P. Béron 2 galbeni. N. K. Kapcia 2 galbeni. K. Kapcia 1 galbeni. M. Gerianu 4 săpătă și din pînă D. colectante Olteanu 2 galbeni săpătă căpătă de zi 100 fr. 76 kr.

Deasăndă ești banii din casă, totădătă de adăcă comitetă săcăzădăciilor Domnii și zecești lăboră bărbătăi ai naționalăi prin astă pînă la căpătătă atâtă din pînătă-ă, cătă mai vîrstosă din pînătă tînerilor, peșteră cără 'să menite a judecătărele.

Banii din pînătă mai pînătă:

Prin otărăingă zelosulă bărbătă D. Cișmeone Krainikă, adăpătă din Șpiciș de joasă așătărată și că trempică dela D. colectante din pînă 10 fr. Nikolaș Căciu, jude 1 fr. Dimitriu Căciu 50 kr. Ioane Moldovanu, jude 1 fr. Nikolaș Mihăilă, căpătă 1 fr. Toma Grăma 20 kr. Iași Troponiu 20 kr. Tanase Crișeanu 50 kr. Preckoiu Troponiu 50 kr. Ioane Kormanc 50 kr. Dimitriu Moldovanu 30 kr. Teodoriu Bordoniu, jude 1 fr. Ioane Lădoi, parokă 20 kr. Todoriu Mate 20 kr. Ioane Bordoniu, kpr. 1 fr. Todoriu Negă, jude 30 kr. Ioane Moldoveanu 40 kr. kpr. Moice Popă, inspecțioră 2 fr. 63 kr. Dimitriu Kornea, parokă 1 fr. Căma 24 fr. 43 kr., că așea eșpreciune, că că dea ierarhul Iași Bordoniu din pînătă Reușină (vezi erogate.)

(Ba șrma.)

*) Provocamă dar' seriosu pre toti romanii din comitatul atatu pre D. oficiile catu și pre comune se se folosesc de dreptulu limbei. Ori ce indiferentismu în privință acăstă, tu vomu face cunoscutu onor. publicu. —

Ref.

Ospetaria și diversoriu în Belgradu.

Suplăcăsul face prin acesta cu tota onoreea arătare publică, cum că elu a luată ospetarii și diversoriu „La sôre” din Belgradu în arenda dela S. Mihaiu a. c. incolo.

Dupa ce localitățile lea acomodatu fără bine și după ce elu s'apovediutu de o promptă servire cu costu bunu și beaturi alese, și răgă de căutare catu de numerosă.

Ioane Scheck.

2-3